

Huvudman

Malmö kommun
malmostad@malmo.se

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola i Holmaskolan i Malmö kommun

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Malmö kommun en anmärkning avseende brister rörande innehåll i åtgärdsprogram och anmälan om kränkande behandling. Malmö kommun ska senast den **2022-11-01** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning av behöriga lärare i svenska som andraspråk, extra anpassningar och anmälan till rektorn, utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram, ordningsregler och elevernas inflytande över sin arbetsmiljö, arbetet med disciplinära åtgärder och andra särskilda åtgärder samt arbetet för att motverka kränkande behandling, med undantag för anmälan om kränkande behandling till rektorn.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys vårterminen 2022 inlett en tillsyn av Holmaskolan i Malmö kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Holmaskolan följer gällande bestämmelser om lärarbehörighet i svenska som andraspråk, arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd samt arbetet för att skapa trygghet och studiero. Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan 2022-05-11–2022-05-13. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat plan mot kränkande behandling, rutin för skolans elevärendegång för bland annat extra anpassningar och särskilt stöd samt åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Innehåll i åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det framgår av intervjuer och dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av att skolan har ett fungerande arbete med uppföljning av åtgärdsprogram. Flera av de åtgärdsprogram för en av årskurserna, som Skolinspektionen fick ta del av vid tillsynsbesöket, saknar dock datum och ansvarig för uppföljning och utvärdering. Lärare i den aktuella årskursen uppger i intervju att dessa åtgärdsprogram tagits fram skyndsamt av lärarna under våren, på uppmaning av rektorn, för de elever som sedan tidigare har behov av och tillgång till resurslärare. Rektorn uppger att resurslärare tidigare varit en extra anpassning inom ramen för undervisningen, men att rektorn i och med att en ny elevärendegång tagits fram, under våren beslutat att åtgärden ska vara särskilt stöd och att de elever som har behov av stödet ska ha ett åtgärdsprogram där detta framgår. Rektorn uppger vidare att hen är medveten om att dessa åtgärdsprogram brister i utformning på grund av skyndsamt framtagning och att man till hösten kommer att se till att utarbetandet av åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd i form av resurslärare följer skolans nya elevärendegång, på samma sätt som skolans övriga åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska det av ett åtgärdsprogram framgå vilket behov av särskilt stöd en elev har och hur stödet ska tillgodoseas. Det ska också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Holmaskolans arbete med att utarbeta åtgärdsprogram inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att flera av de vid tillsynsbesöket aktuella åtgärdsprogram som Skolinspektionen fick ta del av saknar datum och ansvarig för uppföljning och utvärdering.

Anmälan om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det framkommer i intervjuer att trots att all personal känner till rutinerna för hur en anmälan ska gå till, så anmäler personalen inte alltid till rektorn när en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Elever uppger i intervjuer att lärarna gör kränkingsanmälningar beroende på vad som hänt och hur många kränkningar som skett. Några lärare uppger i intervjuer att de inte hinner anmäla alla incidenter även om de har blivit bättre på att skriva kränkingsanmälningar. Andra lärare uppger att de anmäler alla kränkningar de får kännedom om. Representant för elevhälsan uppger att hen inte vet om alla kränkningar anmäls men tror att det hade kunnat vara flera anmälningar. Hen uppger att det till exempel är väldigt sällan en vikarie anmäler en incident. Representant för elevhälsan är behjälplig om den som sett händelsen inte har tid att anmäla även om tanken är att den som har sett en händelse också ska göra anmälan. Rektorn uppger att hen inte tror att alla kränkningar anmäls till rektorn huvudsakligen av den anledningen att det inte är helt klart för alla vad som är en kränkning.

Rättslig reglering

Enligt 6 kap. 10 § skollagen är en lärare, eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Holmaskolans arbete för att motverka kränkande behandling inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling inte alltid anmäler detta till rektorn.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyl-

dig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Malmö kommuns verksamhet vid Holmaskolan uppfyller inte fullt ut författningarnas krav vad gäller visst innehåll i åtgärdsprogram och anmälan om kränkande behandling. Av utredningen framgår att det finns ett fungerande arbete med uppföljning av åtgärdsprogram men att det finns åtgärdsprogram som inte är daterade och inte heller innehåller ansvarig för uppföljning och utvärdering. Av utredningen framgår vidare att rutinen för att anmäla kränkande behandling är väl känd på skolan men att den inte alltid tillämpas så att upplevda kränkningar alltid anmäls till rektorn. I övrigt framgår det dock av utredningen att det finns ett fungerande arbete med att motverka kränkande behandling. Vid en samlad bedömning finner Skolinspektionen att bristerna bör ses som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Malmö kommun en anmärkning i dessa avseenden.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning och stöd

Undervisning av behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det framgår av inkommen dokumentation att många lärare på Holmaskolan är obehöriga i ämnet svenska som andraspråk. I intervju med rektorn framkommer att det trots ansträngningar är svårt att rekrytera lärare som har behörighet i svenska som andraspråk. Enligt rektorn så undervisar alla lärare, som är behöriga i svenska som andraspråk på skolan, i ämnet.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen.

Enligt 2 kap. 18 § skollagen får, om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, en annan lärare eller förskollärare, bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framgår inte att Malmö kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att behöriga lärare i svenska som andraspråk ska bedriva undervisningen. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar och anmälan till rektorn

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation och intervjuer med lärare, personal inom elevhälsan och rektorn framgår att de elever som befaras inte nå kunskapskraven erbjuds stöd i form av extra anpassningar inom den ordinarie undervisningen. Vidare framkommer att lärare som befarar att en elev, trots stöd i form av extra anpassningar, inte kommer att nå kunskapskraven anmäler detta till rektorn. I intervjuer med lärare, personal inom elevhälsan och rektorn framkommer att skolan under vårterminen inlett ett arbete med nya rutiner för elevärendegången. Rektorn uppger att alla lärare tidigare inte anmälde när de befarade att en elev inte kommer nå kunskapskraven trots extra anpassningar, bland annat på grund av att den tidigare elevärendegången innebar att lärare, tillsammans med anmälan, skulle lämna in en pedagogisk kartläggning som tog mycket tid från lärarna. Lärare, elevhälsan och rektorn uppger att i och med de nya rutinerna så anmäls idag alla fall då en lärare befarar att en elev inte kommer nå kunskapskraven, trots extra anpassningar.

Rättslig reglering

Enligt 3 kap. 5 § skollagen ska en elev skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen om det inom ramen för undervisningen, genom resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 3 kap. 7 § skollagen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Enligt 3 kap. 7 § skollagen ska det anmälas till rektorn om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framgår inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation, intervjuer med lärare, personal inom elevhälsan och rektorn framgår att rektorn startar en utredning om särskilt stöd då lärare anmält

att en elev befaras inte nå kunskapskraven trots extra anpassningar eller då en elev uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Det framgår vidare att en sådan utredning sker i samråd med elevhälsan.

Av inkommen dokumentation, intervjuer med lärare, personal inom elevhälsan och rektorn samt komplettering efter besöket framgår att rektorn efter en utredning om särskilt stöd fattar beslut om att utarbeta ett åtgärdsprogram eller att åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Eleven och elevens vårdnadshavare underrättas om innehållet i beslutet och möjligheter att överklaga detsamma. Det framgår vidare att de beslut som idag finns om enskild undervisning och särskild undervisningsgrupp för elever har fattats av rektorn. I intervjuer med lärare, personal inom elevhälsan och rektorn framkommer därutöver att elever får det särskilda stöd som är beslutat i deras åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Enligt 3 kap. 7 § skollagen ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds då det inkommit en anmälan om att en elev befaras inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Vid utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt.

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd och åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt.

Enligt 3 kap. 10 § skollagen ska det särskilda stödet, för en elev i grundskolan, ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Enligt 29 kap. 10 § skollagen och 33 § förvaltningslagen (2017:900) ska eleven och elevens vårdnadshavare underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och om hur man överklagar beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framgår inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetet för att skapa trygghet och studiero

Ordningsregler och elevernas inflytande över sin arbetsmiljö

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation och intervjuer med elever, lärare, personal inom elevhälsan och rektorn framgår att det finns ordningsregler på skolan. I intervjuer framkommer också att ordningsreglerna har utarbetats under medverkan av eleverna på bland annat elevrådet.

Vidare framkommer i intervjuer med samtliga intervjugrupper att det vid skolenheten finns forum för samråd med eleverna i form av klassråd och elevråd. Frågor som behandlas där är exempelvis skolans ordningsregler och planen mot kränkande behandling.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 5 § skollagen ska det finnas ordningsregler för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Enligt 4 kap. 13 § skollagen ska det vid varje skolenhet finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna och deras vårdnadshavare. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna och vårdnadshavarna. Rektorn ansvarar för att det finns forum för samråd.

Skolinspektionens bedömning

I intervjuerna framkommer att det på Holmaskolan finns ordningsregler och forum för samråd i enlighet med ovannämnda bestämmelser. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Disciplinära åtgärder och andra särskilda åtgärder

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation och intervjuer med lärare, personal inom elevhälsan och rektorn framgår att skolan har rutiner och en åtgärdstrappa att tillämpa då elever stör ordningen. Vidare framgår att personalen på skolan följer dessa rutiner och åtgärdstrappan. Rektorn uppger att det startas utredningar när en elev stör ordningen och att det är rektorn som är ansvarig och tar beslut om nästa steg i trappan. Elevens vårdnadshavare deltar alltid i ärenden som kan leda till en disciplinär åtgärd. Rektorn uppger vidare att elevhälsan blir inkopplade utifrån sina olika roller och vilken expertis som behövs i ärendet. Vidare kan ärendet enligt rektorn också leda till att en utredning om särskilt stöd startas.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 9 § skollagen ska rektorn, om en elev i förskoleklassen eller grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

Enligt 5 kap. 10 § samma lag ska rektorn med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framgår inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inskickad dokumentation framgår att Holmaskolan har en plan mot kränkande behandling. Planen innehåller bland annat främjande och förebyggande insatser för aktuellt läsår. Vidare innehåller planen en utvärdering av föregående läsårs insatser. Enligt intervjuad personal upprättas planen varje år. Av samtliga intervjuer framgår att eleverna är delaktiga i framtagandet av planen mot kränkande behandling genom att representanter för elevrådet rådfrågar sina klasser om synpunkter och tar med till elevrådets möte. Rektorn, lärare och representant för elevhälsan uppger att alla kränkningar utreds. Utredningarna om kränkande behandling görs i huvudsak av en representant för elevhälsan och utredningarna lämnas till rektorn som skriver på.

Rättslig reglering

Enligt 6 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling ska en plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt 6 kap. 10 § skollagen är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Som framkommit ovan tilldelas huvudmannen en anmärkning för brister i den del av arbetet mot kränkande behandling som avser anmälan till rektorn. Av ovan redovisade omständigheter framgår i övrigt inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Maria Nyman

Maria Nyman
Utredare
Signerat av: Maria Nyman

X Christina Aro Östgren

Christina Aro Östgren
Utredare
Signerat av: Christina Aro Östgren

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Selma Gušić medverkat.